

Erasmus MC
Zorgacademie

van inzicht
naar inzet

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Jaaroverzicht 2013

Voorwoord

Ziekenhuizen bereiden zich voor op het maken van keuzes. Deze keuzes veroorzaken organisatorische veranderingen en leiden tot regionale samenwerkingsrelaties met andere instellingen. De introductie van zelfmanagement en de steeds beter geïnformeerde patiënt hebben invloed op de zorgprofessional. De veranderingen in de omgeving en binnen de instellingen vragen om competente, vitale en ondernemende zorgprofessionals die flexibel inzetbaar zijn en blijven. Het opleiden van deze professionals is onze gezamenlijke missie.

Dat de crisis ons allen treft is duidelijk. In 2012 hebben we dit al gemerkt aan de verminderde mobiliteit op de arbeidsmarkt. Vanwege de verminderde doorstroom binnen en uitstroom uit de ziekenhuizen leek er een minder grote noodzaak om op te (blijven) leiden. Echter, om ook op de middellange termijn over voldoende en gekwalificeerd personeel te beschikken en goede patiëntveilige zorg te kunnen blijven leveren, is het van belang om, mede met financiële steun vanuit het Fonds Ziekenhuis Opleidingen, ook nu vooral op te blijven leiden.

De zorgvraag wordt steeds complexer en stelt nieuwe en andere eisen aan de zorgprofessional. Wij zien dit ook terug in de vraag naar maatwerk. Weliswaar constateren wij een teruggang in de instroom in de verpleegkundige vervolgopleidingen en medisch ondersteunende opleidingen t.o.v. andere jaren, tegelijkertijd merken we dat er een groeiende behoefte is aan korte, op maat gesneden scholingstrajecten. De ontwikkelingen in het praktijkveld, samen met informatie uit de kwaliteitscommissies en studentenevaluaties, zijn voor ons aanleiding om de curricula van opleidingen naast elkaar te leggen en met elkaar te onderzoeken welke combinatietrajecten er mogelijk zijn om te anticiperen op nieuwe vragen. Dergelijke maatwerktrajecten zijn ook geschikt voor die ziekenhuizen die hun zorgprofessionals voorbereiden om flexibel inzetbaar te zijn en te blijven. Door hun maatwerktrajecten aan te bieden, verwerven deze zorgprofessionals kennis, inzicht en vaardigheden waarmee zij op verschillende afdelingen inzetbaar zijn en waardoor zij hun mobiliteit vergroten.

In 2013 zijn we met een aantal nieuwe trajecten gestart. In dit Jaaroverzicht geven we opdrachtgevers en deelnemers graag de gelegenheid om te vertellen over hun ervaringen, zoals bijvoorbeeld die met de modules Trauma en Acuut ziek kind, de auteursklas en de integratie van kinderverpleegkunde en obstetrieverpleegkunde als voorbereiding op de Moeder & Kind Centra.

Het leggen van nieuwe samenwerkingsverbanden is ook voor ons als opleidingsorganisatie belangrijk. Samen met andere onderwijsaanbieders verkennen we waar we kunnen samenwerken om continuïteit in opleiden te garanderen voor onze partnerinstellingen. Daarnaast zijn we verder gegaan met het doorvoeren van ICT-toepassingen in het onderwijs. We hebben ervaring opgedaan met digitaal toetsen, met het verwerken van theoretische kennis in e-learning en met de ABCDE-game voor artsen en verpleegkundigen. Zo werken we toe naar een blended onderwijsaanbod dat aansluit bij de wensen en behoeften van onze partners in opleiden.

In het Jaaroverzicht 2013 nemen we u op hoofdlijnen mee in een aantal ontwikkelingen in die periode en geven we u een vooruitblik op wat u in 2014 en verder van ons kunt verwachten.

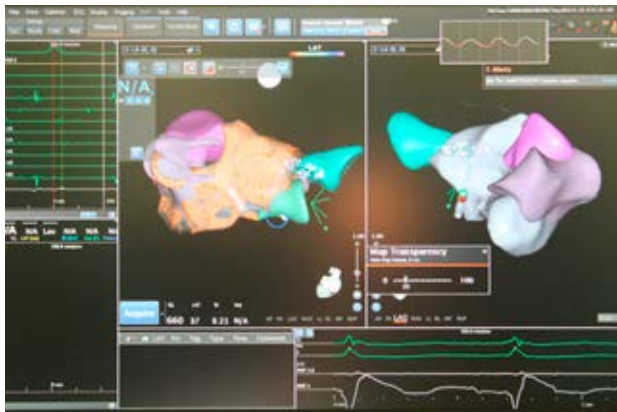
Hartelijke groet, mede namens alle collega's van Erasmus MC Zorgacademie,

Adri van der Dussen
Sectormanager

Madelon Panman
*Plaatsvervangend
Sectormanager*

Nieuwe opleidingstrajecten

Klinische Elektrofysiologie

Binnen de Interventiocardologie en de Elektrofysiologie (EFO) volgen ontwikkelingen elkaar snel op. Het op een juiste wijze interpreteren van de zorgvraag vergt kennis, visie en deskundigheid van de verpleegkundige en medewerker op een cathlab. Een juiste interpretatie is nodig om goed te kunnen assisteren bij en anticiperen op specifieke EFO-interventies. Voor de Werkgroep Interventie (WIL) was dit aanleiding om na te gaan of de ontwikkeling van een speciaal opleidingstraject Elektrofysiologie bij meerdere cathlabs in een behoefte kon voorzien. Uit de antwoorden op de vragenlijst die in samenwerking met het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven is uitgezet bleek dat er zeker behoefte bestond aan een speciaal opleidingstraject voor Elektrofysiologie. Daarom werd voor deze doelgroep een speciaal opleidingstraject ontwikkeld. De Interventieverpleegkundige Cardiologie die het uitstroombrofiel Elektrofysiologie (EFO) kiest, verwerft daarmee specifieke kennis en vaardigheden voor de specialistische handelingen die uitgevoerd moeten worden om ritmestoornissen te diagnosticeren en te behandelen met behulp van de nieuwste

invasieve technieken en de modernste beeldvormende apparatuur.

Het Catharina Ziekenhuis leverde een belangrijke bijdrage aan de inhoud van dit opleidingstraject en stuurde ook de eerste studenten.

Acuut Ziek Kind en Trauma

In het jaaroverzicht 2012 werd al melding gemaakt van de start van het traject 'Acuut ziek kind' en het traject 'Trauma'. Beide trajecten zijn in 2013 opgenomen als vast onderdeel van de opleidingen binnen het intensieve acute cluster, maar kunnen ook apart gevolgd worden.

Het traject 'Acuut ziek kind' richt zich op specifieke verpleegkundige zorg bij de opvang van acuut zieke kinderen. De ABCDE-methodiek is leidend. Aan de hand van scenariotrainingen met real time casuïstiek voeren de deelnemers, begeleid door gespecialiseerde trainers, de ABCDE-methodiek uit. Niet alleen de technische vaardigheden krijgen in de scenariotrainings aandacht. Ook non-technical skills als communicatie en samenwerking krijgen nadrukkelijk de aandacht.

Een vergelijkbare opzet kent het traject 'Trauma' waarbij de opvang van (multi)traumapatiënten centraal staat. Frank Jaspers vertelt over de ervaring die medewerkers SEH van het Amphia ziekenhuis met deze training hebben opgedaan.

Bijscholing zonder ratelslang

Waarom moet je als zorgprofessional in Nederland weten hoe te handelen wanneer iemand is gebeten door een ratelslang, terwijl dergelijke reptielen hier niet voorkomen? De Spoedeisende Hulp (SEH) van het Amphia Ziekenhuis in Breda hielp Erasmus MC Zorgacademie een bijscholing 'Trauma' ontwikkelen die beter aansluit bij de context waarbinnen SEH-verpleegkundigen in ons land werken.

Op de SEH van het Amphia Ziekenhuis worden jaarlijks 40.000 patiënten gezien. Het is de enige SEH in Breda en omstreken. De organisatie heeft level 2 voor SEH en level 3 - het hoogste niveau - voor intensive care. "Een van de manieren om de hoge zorgkwaliteit te borgen, is de wettelijk verplichte bijscholing van SEH-verpleegkundigen op het vlak van trauma en acuut zieke kinderen", vertelt bedrijfsmanager SEH Frank Jaspers.

"Onze vijftig verpleegkundigen volgden daartoe om de vier jaar de Trauma Nursing Core Course (TNCC) en de Emergency Nursing Pediatric Course (ENPC). Maar op een gegeven moment ontstond de wens de opleidingen te optimaliseren. We wilden opleidingen met de meest actuele medische en verpleegkundige inzichten. Opleidingen ook die beter aansluiten bij de Nederlandse omstandigheden, goedkoper zijn en kunnen worden gevolgd met moderne didactische technieken, zoals e-learning. Erasmus MC Zorgacademie bleek aan die criteria te kunnen voldoen."

Het leidde in 2013 tot de wettelijk goedgekeurde bijscholing 'Trauma' en moet in 2015 'Acuut ziek kind' opleveren. Jaspers: "Wij hebben bouwstenen aangedragen aan Erasmus MC Zorgacademie, die in alle openheid en met veel enthousiasme met ons samenwerkte. Zo hebben we de TNCC- en ENPC-modules kritisch doorgenomen. Is de leerstof begrijpelijk? Sluit de theorie nog aan bij de praktijk? Zijn de beschreven

vaardigheden van deze tijd? Wat bijvoorbeeld ontbrak, was CRM, ofwel Crew Resource Management. Dat is gericht op medisch teamwerk en behelst communicatie om allerlei veiligheidszaken rondom de patiënt te checken. En wat bijvoorbeeld is geschrapt, zijn de passages over loodintoxicatie. Die zijn nuttig voor spoedeisende hulp in Amerika, waar drinkwater door loden pijpen loopt, maar in Nederland kennen we die pijpen niet."

In 2013 beleefden ongeveer 25 SEH-verpleegkundigen uit het Amphia Ziekenhuis een primeur door de bijscholing 'Trauma' te volgen. Jaspers: "We hebben gezamenlijk iets neergezet waarover we tevreden kunnen zijn en waarmee ook andere SEH's aan de slag kunnen gaan. Een aantal verpleegkundigen slaagde overigens niet. Dat betekent dat de bijscholing inhoudelijk inderdaad flink is veranderd en dat studeren echt nodig is om je de nieuwe kennis eigen te maken."

Frank Jaspers

Acute Opvang Afdeling (AOA): speciale aandacht voor de opvang van patiënten met een stroke en hartpatiënten

Een aantal van onze aangesloten partners heeft de mogelijkheden verkend om een afdeling Acute Opvang te openen op of naast de SEH. De afdeling Acute Opvang richt zich o.a. op de opvang van strokepatiënten en het bieden van Eerste Hulp bij hartproblemen. Om medewerkers goed voor te bereiden op de opvang van deze patiënten hebben we in afstemming met de klanten twee maatwerktrajecten samengesteld, waarbij het ene traject zich richt op de opvang van strokepatiënten en het andere traject meer gericht is op het bieden van Eerste Hart Hulp. Het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis uit Goes heeft de eerste medewerkers opgeleid voor de AOA.

Geriatricverpleegkundige

In september 2013 is de tweede groep met de opleiding tot Geriatricverpleegkundige begonnen. In 2012 is deze opleiding door Erasmus MC Zorgacademie in samenwerking met het Havenziekenhuis ontwikkeld en inmiddels is de opleiding CZO-erkend. Op veel afdelingen binnen de ziekenhuizen komen we oudere patiënten tegen die door hun kwetsbaarheid afhankelijk zijn en speciale zorg, en vooral nazorg, nodig hebben. Het aantal oudere patiënten zal de komende jaren alleen maar toenemen. Om deze kwetsbare groep te behandelen en te verplegen en om signalen van mogelijke problemen te herkennen is specifieke verpleegkundige kennis nodig. De verpleegkundige vervolgopleiding geriatric leidt deskundigen op die deze patiëntengroep kunnen verplegen en die er met hun specifieke kennis voor kunnen zorgen dat bij deze kwetsbare groep de juiste interventies plaatsvinden.

Basisopleiding verpleegkunde, MBO-V en HBO-V

Het Erasmus MC biedt elk jaar meer stageplaatsen aan voor de stagiaires van de 4 leerjaren MBO-V en HBO-V. De ontwikkelingen in de zorg, de academisering en de nieuwe opleidingsprofielen eisen dat we kritisch kijken naar de praktijkcomponent van de basisopleiding verpleegkunde. Inmiddels zijn er 5 leerunits binnen het Erasmus MC. De vraag is of we de leerunits moeten uitbreiden of dat 'learning communities' een betere manier van opleiden in de praktijk vormen. Op een leerunit staat het samenwerkend leren van studenten verpleegkunde centraal. Bij een learning community werken de medewerkers van de afdeling samen met studenten en de onderwijsinstelling aan een onderzoeksvraag of probleem. Het project LOOV 2020 houdt zich daarmee bezig. Via de Hogeschool Rotterdam zijn wij daar nauw bij betrokken. De aansluiting op de verpleegkundige vervolgopleidingen is een belangrijk aandachtspunt waar we ons de komende jaren zowel intern als landelijk (LOOV en VBG) mee bezig gaan houden. De diverse evaluaties laten zien dat de studenten in toenemende mate tevreden zijn over de begeleiding op de afdelingen. Daaruit blijkt dat de basis- en met name de vervolgoopleiding "De stap naar coachen" die wij een paar jaar geleden hebben ontwikkeld voor praktijk- en werkbegeleiders zijn vruchten afwerpt. Deze trainingen worden inmiddels ook aangeboden aan externe praktijk- en werkbegeleiders.

Obstetrie- en Kinderverpleegkundige: integreren waar mogelijk

Er is steeds meer vraag naar specifieke scholingstrajecten voor verpleegkundigen die op de zogenaamde "Moeder en Kind" centra gaan werken. Voor Erasmus MC Zorgacademie is dit aanleiding geweest om de curricula van de Obstetrie- en Kinderverpleegkunde nog meer met elkaar te integreren. In dit maatwerktraject worden de obstetrieverpleegkundigen bijgeschoold op het gebied van pediatrie en de kinderverpleegkundigen worden bijgeschoold in de obstetrie.

Brede verpleegkundige basis Moeder en Kind Centra

Ons land telt steeds meer 'Moeder en Kind Centra'. Daarin zijn de zorg voor, tijdens en na de geboorte gebundeld. Dat vergt meer onderlinge kennis en nauwere samenwerking tussen verpleegkundige beroepsgroepen die voorheen niet zo vaak met elkaar te maken hadden. Erasmus MC Zorgacademie maakte daarom vorig jaar een begin met de verdere verweving van verpleegkundige curricula.

Van het moment dat een vrouw weet dat ze zwanger is tot de 99e dag na de geboorte van haar kind. Dat is de periode waarover de zorg van het Moeder en Kind Centrum zich kan uitstrekken. Althans, in het uiterste geval, want de 99 dagen na de bevalling gaan alleen op voor extreem premature baby's. Hoe dan ook: het centrum, in ons land het grootste in zijn soort, richt zich gedurende een langere tijd op moeder en kind.

"In 2013 heeft dat in het Erasmus MC Sophia geleid tot de sectorvorming van Verloskunde en IC-Neonatologie", vertelt Yvonne Kant, de manager van de betreffende sector. "Daarmee wilden we impulsen geven aan de samenwerking tussen de medewerkers, en zeker ook verpleegkundigen, van beide disciplines. Stel, een obstetrieverpleegkundige vertelt aan een verpleegkundige IC-Neonatologie dat een moeder zo graag haar kind wil zien op de IC. Dan zal de verpleegkundige IC-Neonatologie daartoe eerder de mogelijkheid creëren wanneer hij of zij beter bekend is met obstetrie."

In die context werd tijdens het verslagjaar de eerste aanzet gegeven tot integratie van de opleidingen. Kant: "Obstetrie, kinderverpleegkunde en IC-neonatologie vormen gezamenlijk een groot gebied, waarin door de komst van moeder en kind centra steeds meer communicatie, samenwerking en dwarsverbanden nodig zijn. Samen met Erasmus MC Zorgacademie streven we dan ook naar een curriculum waarin verpleegkundigen een brede basis opdoen alvorens

zich te specialiseren in een van de disciplines. Dat moet in de komende periode gestalte krijgen."

Dit vergt maatwerk voor de academische organisatie die het Erasmus MC is. Verpleegkundigen van de aangesloten partnerziekenhuizen konden in 2013 al hun voordeel doen met opleidingen die meer op elkaar waren afgestemd dan voorheen. Obstetrieverpleegkundigen werden bijgeschoold in de pediatrie en kinderverpleegkundigen deden kennis op over obstetrie.

Yvonne Kant

Aardverschuiving onder de microscoop

Een borst reconstrueren. Chronische wonden sluiten die maar niet willen genezen. Het zijn twee voorbeelden van operaties waarbij klinische microchirurgie een uitkomst is. Maria de Horde volgde de basiscursus voor operatieassistenten.

Het is werkelijk vermoeiend om lang achter elkaar microchirurgische handelingen te verrichten. “Ik had niet gedacht dat het zó belastend is. Je moet je voorstellen: een minuscule beweging in het echt is een aardverschuiving onder de microscoop. Je moet dus continu uiterst geconcentreerd zijn.”

Dat zegt operatieassistent Maria de Horde uit het St. Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg. Als operatieassistent van het team Plastische Chirurgie is ze wekelijks aanwezig tijdens een klinisch-microchirurgische operatie. Van de operatieassistenten wordt verwacht dat zij de plastisch chirurg kunnen assisteren tijdens deze handelingen. Een voorbeeld is vaata-nastomose, ofwel twee bloedvaten aan elkaar hechten met een draad die dunner is dan een haar.

“De plastisch chirurg wilde graag dat ik de basiscursus klinische microchirurgie voor operatieassistenten zou volgen voordat ik hem intensiever zou ondersteunen op de OK”, zegt De Horde. “Een aantal collega’s had al goede ervaringen met de tweedaagse cursus die Erasmus MC Zorgacademie verzorgt in samenwerking met de afdeling Plastische en Reconstructieve Chirurgie van het Erasmus MC.”

In het Skillslab van het Erasmus MC vergrootte zij haar kennis en vaardigheden tijdens een theoretisch en praktisch gedeelte. De groep van acht deelnemers werd onder meer geschoold in de werking van een microscoop en de aandachtspunten tijdens het werken met een microscoop, en over het instrumentarium. En het praktische deel? “Eerst hebben we op een stukje handschoen en een stukje drain

geoefend om te ondervinden hoe de instrumenten aanvoelen. En op de tweede dag mochten we zelf vaatanastomoses aanleggen. Je merkt dan hoe delicaat deze handelingen zijn en hoe veeleisend het voor een chirurg is om een microchirurgische operatie tot een goed einde te brengen.”

Sinds de afronding van de cursus mag De Horde samen met de chirurg vaatanastomoses leggen. Zij zegt: “Het gaat goed. Ik vergelijk het met autorijden. Je legt de basis tijdens de autorijlessen en ná het behalen van je rijbewijs ga je het echt leren in de praktijk. Zo is het ook met de basiscursus. Ik kijk er met voldoening op terug.”

Maria de Horde

Samenwerking op verschillende fronten

Stichting Mammaopleiding

De opleiding tot Mammacare verpleegkundige is in maart 2013 gestart in een andere opzet. Nieuw hierin is dat de vakinhoudelijke theoriecomponent door de Stichting Mammaopleiding wordt georganiseerd. De overige onderdelen die nodig zijn om een diploma Mammacareverpleegkundige te behalen worden door Erasmus MC Zorgacademie aangeboden. Dit houdt in dat de aanvullende theoriecomponent in de vorm van de leereenden 'Zorg voor kwaliteit' en 'Casemanagement' door ons wordt georganiseerd. Voor het praktijkgedeelte bieden we studieloopbaanbegeleiding en advies aan studenten en begeleiders bij het opbouwen van het portfolio en bij de beoordeling in de praktijk waar de student werkzaam is. De ervaringen met deze nieuwe opzet zijn positief.

Thuiszorg Rotterdam

In co-productie met Thuiszorg Rotterdam is een scholingstraject opgezet voor Voorbehouden en Risicovolle Handelingen met als vertrekpunt de Vilans protocollen van de Thuiszorg. De rode draad van het scholingstraject wordt gevormd door de thema's respiratie, circulatie, het centraal zenuwstelsel en intern milieu.

De Thuiszorgmedewerkers leggen de verbinding tussen de thema's en de voorkomende voorbehouden handelingen. Ieder thema begint met een e-learning en een responsiecollege over het betreffende onderwerp, gevolgd door een vaardigheidstraining en een theoretische toets. Tot slot leggen de medewerkers een vaardigheidstoets af in de praktijk van Thuiszorg Rotterdam.

De eerste toetsing is inmiddels achter de rug. Het scholingsprogramma loopt door tot in 2014.

Via het artikel 'Bekwaam en bevoegd' in het personeelsmagazine van Thuiszorg Rotterdam, is deze scholing bij alle medewerkers onder de aandacht gebracht.

Medical Delta

Voor Erasmus MC Zorgacademie is de samenwerking met twee collega-onderwijsinstellingen, het ROC Albeda College en de Educatie Zorgsector Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) belangrijk. In 2012 zijn Erasmus MC en LUMC begonnen met een samenwerking op het gebied van de endoscopie opleiding. Insteek van de samenwerking is om door bundeling van krachten de continuïteit in opleiden voor onze partnerinstellingen te garanderen door startmomenten samen te voegen. In 2013 hebben we de mogelijkheid verkend om te komen tot een dergelijke samenwerking op het gebied van de palliatieve zorg. Het Erasmus MC curriculum van de opleiding palliatieve zorg voor verpleegkundigen heeft de basis gelegd voor de ontwikkeling van een curriculum palliatieve zorg voor verzorgenden door het ROC Albeda. In een tijd van economische crisis en het verantwoord omgaan met beperkte financiële middelen vinden we het belangrijk om kennis te delen en samen te werken met collega-instituten. Voor 2014 staat een nieuw samenwerkingstraject op het programma.

Suriname

Radiotherapeutische opleiding Suriname

Surinaamse kankerpatiënten voor wie een radiotherapeutische behandeling noodzakelijk is, waren jarenlang aangevoerd op buitenlandse ziekenhuizen. Dat veranderde met de komst van Radiotherapeutisch Centrum Suriname in 2011. Eind 2012 ging daar ook, voor het eerst onder hun eigen vlag, de opleiding tot radiotherapeutisch laborant van start. Deze werd onder meer verzorgd door opleiders van Erasmus MC Zorgacademie.

Radiotherapeut Peter Nowak vertrok drie jaar geleden van Rotterdam naar Paramaribo. Zijn doel: in samenwerking met het Erasmus MC een radiotherapeutisch centrum opzetten. “Alle benodigde apparatuur was al aanwezig en we hadden de beschikking over vijf radiotherapeutisch laboranten die werden opgeleid in Erasmus MC”, vertelt het afdelingshoofd van het centrum. “Maar het patiëntenaantal groeit en dus is er behoefte aan meer radiotherapeutisch laboranten. In 2013 behandelden we al 240 mensen gemiddeld vier weken lang, maar berekeningen hebben duidelijk gemaakt dat er in dit land 500 tot 750 personen zijn die de therapie nodig hebben. Verder is het praktischer om geïnteresseerde Surinamers dichtbij huis op te leiden.”

Suriname kende al een curriculum voor radiodiagnostisch laboranten. Nowak: “We hebben Erasmus MC Zorgacademie gevraagd mee te werken aan de ontwikkeling en uitvoering van een bachelor opleiding voor medische beeldvorming en radiotherapie op locatie. Sinds oktober 2013 hebben we twee richtingen: radiodiagnostisch laborant en radiotherapeutisch laborant. Vier personen volgen de laatste opleiding. Na de eerste drie jaar ben je volledig bevoegd en kun je in de vorm van een bachelor beginnen aan het vierde jaar.”

Het radiotherapeutisch curriculum voldoet aan vrijwel alle eisen die gelden in Nederland, zowel theoretisch als praktisch gezien. Nowak: “Ik ben zeer tevreden over hoe het nu loopt, maar we hebben nog meer ambities. Zo streven we ernaar dat op den duur de opleiders van de radiotherapeutisch laboranten eigen mensen van het centrum zijn. In deze beginfase doen we ons voordeel met opleiders van Erasmus MC Zorgacademie. We hopen dat zij er via het principe van teach-the-teacher voor kunnen zorgen dat het centrum ook eigen opleiders krijgt.”

Peter Nowak

Auteursklas e-learning

Auteur en vormgever van e-module voor collega's

Lizzy van de Graaf maakte in 2013 voor ruim 200 collega-IC-verpleegkundigen een e-learning-module over drukmeting in het hoofd van patiënten die bijvoorbeeld een interne bloeding hebben. Hoe dat mogelijk was? Zij bezocht de eerste zogeheten auteursklas e-learning. Deze auteursklas, bestaande uit workshops en online lesmateriaal, is opgezet door de e-learning adviseurs van de Unit Eduplaza van de Zorgacademie. De deelnemers leerden hoe ze een module ontwerpen en aantrekkelijk vormgeven, interactie met de gebruiker stimuleren, van kraakheldere teksten voorzien en er toegankelijke illustraties in verwerken.

Wie vanwege een val of verkeersongeluk zijn hoofd beschadigt, kan druk onder de schedel ontwikkelen. Dat verstoort de verhoudingen tussen bloed, hersenweefsel en hersenvocht. Het is zaak regelmatig te controleren of de druk niet te hoog wordt - wat het grootste risico is - of juist te veel omlaag gaat. Dat is een taak van IC-verpleegkundigen. Lizzy van de Graaf, zelf senior-IC-verpleegkundige in het Erasmus MC, ontwikkelde een module die tekstueel en visueel duidelijk maakt hoe dit zo goed mogelijk te doen. "Binnenkort moeten de IC-verpleegkundigen in het Erasmus MC slagen voor de toets die is gekoppeld aan deze module voor intracraniele drukmeting", zegt ze.

Leidinggevend verzochten Van de Graaf zich aan te melden voor de auteursklas e-learning van Erasmus MC Zorgacademie. Deelnemers leren er een e-module te ontwikkelen over een ziektebeeld of medische handelingen. "Het was een intensief traject, maar ik ben trots op het resultaat", vertelt ze. "Mogelijk gaan ook andere ziekenhuizen dan het Erasmus MC gebruikmaken van mijn module. Er waren acht bijeenkomsten die een middag duurden en waarin je bijvoor-

beeld adviezen kreeg over direct en begrijpelijk taalgebruik en keuze van beeldmateriaal. Verder was ik een halfjaar lang wekelijks tien uur bezig met de ontwikkeling van de module. Via de mail kon ik ook dan overleggen met een coach van de auteursklas."

Welke kennis en handelingen voortaan zoal op een serverbladje worden aangeboden aan de IC-verpleegkundigen in het Erasmus MC? Van de Graaf: "De druk in het hoofd wordt gemeten via een katheter die is ingebracht door een neurochirurg. Als IC-verpleegkundige moet je de neurochirurg daarbij kunnen helpen. En later dien je bijvoorbeeld na te gaan of de meting nauwkeurig plaatsvindt. Is de katheter niet geknakt? Is de stekker goed aangesloten aan de apparatuur die in verbinding staat met de monitor? Kun je de monitor goed aflezen? Kan je herkennen wanneer de druk te hoog of te laag is en je een neurochirurg erbij moet halen?"

Lizzie van de Graaf

Overige ontwikkelingen opleidingen

Licentie Stralingsdeskundige

Het onder eigen Erasmus MC-vlag verzorgen van opleidingen tot stralingsdeskundige op niveau 4A, 4B en 4M is nu ook mogelijk. Erasmus MC heeft in 2013 een eigen licentie verkregen van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om deze opleidingen zelfstandig te organiseren. Het Erasmus had al de licentie om op te leiden tot het niveau 5A en 5B. Bij de stralingshygiëneopleidingen geldt: hoe lager het getal, hoe hoger het opleidings-/deskundigheidsniveau. Deze opleidingen worden aangeboden voor een zeer brede doelgroep. Naast zorgprofessionals kunnen ook mensen die werkzaam zijn in de industrie en in laboratoria die met straling te maken krijgen van deze opleidingen gebruik maken.

Klanttevredenheidsonderzoek

De afgelopen jaren hebben we u geïnformeerd over de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek onder studenten, praktijkopleiders en managers van onze partnerinstellingen. In de loop der tijd zien we echter dat de respons op deze onderzoeken steeds verder afneemt. De respons in 2013 is zo laag dat we de informatie niet representatief vinden om hier algemene conclusies uit te trekken.

Wij gaan het jaar 2014 gebruiken om een nieuwe manier te vinden om voldoende informatie te krijgen waarmee we onze kwaliteitscyclus in stand kunnen houden.

Kennis en Wetenschap

De uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek 2011 waren aanleiding om de Kennis & Wetenschapslijn nader onder de loep te nemen. In overleg met alle kwaliteitscommissies is een nieuw model geïntroduceerd met colleges en tutorgroepen, uitgaande van het CZO-niveau. Anne Geert is één van docenten en begeleiders die participeert in de vernieuwde leereenheid Kennis & Wetenschap. Hij vertelt hier zelf meer over.

Wetenschappelijke kennis praktisch toepasbaar

Verpleegkundigen en wetenschap. Het is een minder voorkomende combinatie dan bijvoorbeeld medisch specialisten en wetenschap. Hoe kan Erasmus MC Zorgacademie ervoor zorgen dat de zogeheten leertrajecten Kennis & Wetenschap van de verpleegkundige vervolgoedingen toch zoveel mogelijk aansluiten bij de belevingswereld en werkomgeving van de deelnemers en dat ze aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor de verpleegkundigen in de praktijk? Docent en begeleider Kennis & Wetenschap Anne Geert van Driel: “De insteek van mijn vak is steeds meer dat de verpleegkundige er eerder iets mee moet kunnen in de klinische praktijk, dan dat het tot in de perfectie voldoet aan alle wetenschappelijke normen.”

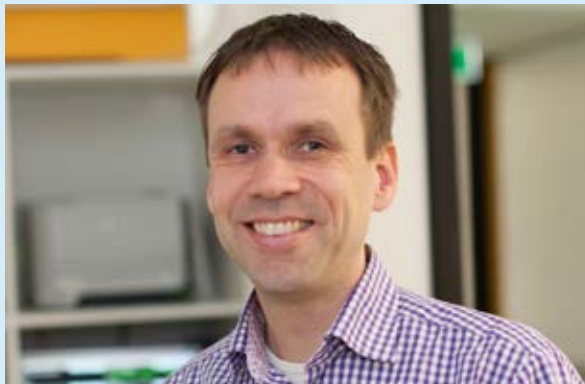
Verpleegkundigen kunnen zich via een vervolgoeding binnen Erasmus MC Zorgacademie specialiseren. Bijvoorbeeld tot IC- of oncologieverpleegkundige. Overeenkomst tussen de verpleegkundig-specialistische curricula is dat ze alle het leertraject Kennis & Wetenschap in de opleiding hebben opgenomen. Anne Geert van Driel, tevens afdelingshoofd Cardiologie in het Albert Schweitzer Ziekenhuis in Dordrecht, doceert dit vak.

Hij zegt: “De vraag- of probleemstelling is gericht op toepasbare verpleegkundige kennis. Een verpleegkundige loopt in de praktijk ergens tegenaan en zou dat willen verbeteren. De wetenschap kan dan een middel zijn. Tijdens de lessen hanteren de verpleegkundigen een hulpmiddel dat structuur geeft aan de wetenschappelijke zoektocht: PICO. In het kort komt het erop neer dat je nagaat of interventie A bij een patiënt een beter resultaat oplevert of efficiënter is dan interventie B.”

Van Driel vervolgt: “We leren verpleegkundigen daartoe bijvoorbeeld medisch-wetenschappelijke evidence te vinden op internet en de onderzoeksvraag, populatie, uitkomsten en

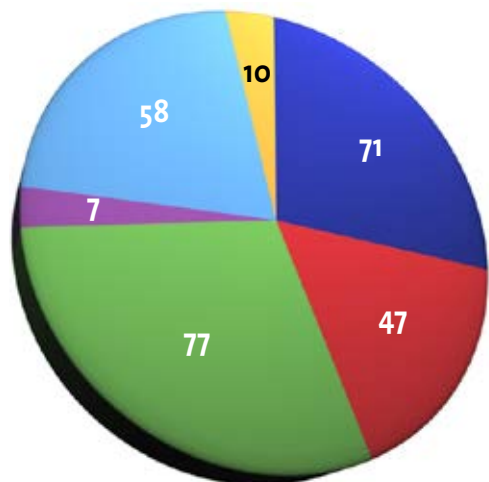
betrouwbaarheid van het onderzoek vast te stellen. Dat leidt tot een verslag: een CAT, ofwel een Critical Appraised Topic.”

In de loop der tijd is praktische toepasbaarheid voorop komen te staan, weet Van Driel. “Daarmee is Kennis & Wetenschap doelgroepgericht geworden. Erasmus MC Zorgacademie vindt het belangrijker dat verpleegkundigen, praktisch ingestelde mensen met een HBO- of MBO, tijdens hun werk uit de voeten kunnen met de opgedane kennis, dan dat hun werk wetenschappelijk-methodologisch volmaakt is. Voorheen lag de wetenschappelijke lat hoger. Verpleegkundigen moesten verschillende Engelstalige wetenschappelijke artikelen analyseren en er aanvullend bronmateriaal bij vinden. Dat is teruggebracht tot één artikel en één andere bron voor de verpleegkundigen in de vervolgoeding.”

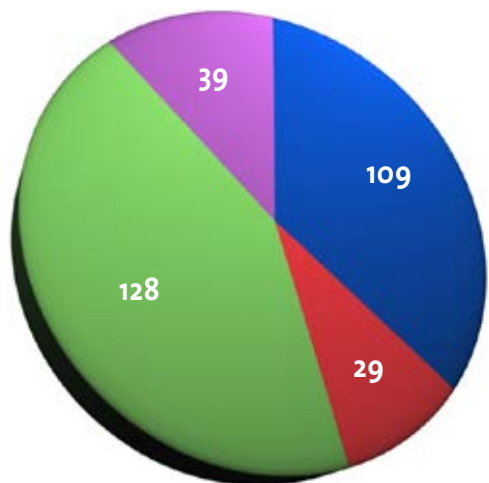
Anne Geert van Driel

Kengetallen Erasmus MC Zorgacademie 2013

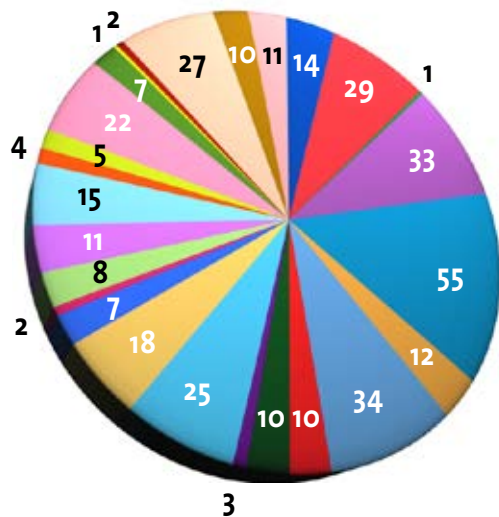
Aantal studenten 1e, 2e en 3e jaar medisch ondersteunende opleidingen 2013
Totaal 270

- Radiotherapeutisch laborant
- Radiodiagnostisch laborant
- Operatieassistent
- Operatieassistent 2e deskundigheid
- Anesthesiemedewerker
- Sedatie Praktijk Specialist

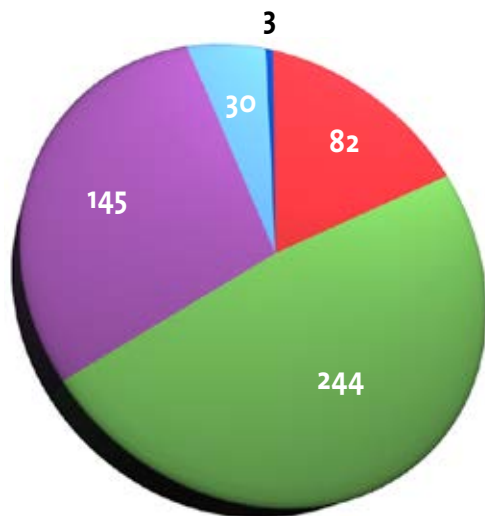
Aantallen basisverpleegkundigen met stage- of arbeidsplaats in het Erasmus MC in 2013
Totaal 305

- MBO stage
- MBO in dienst
- HBO stage
- HBO in dienst

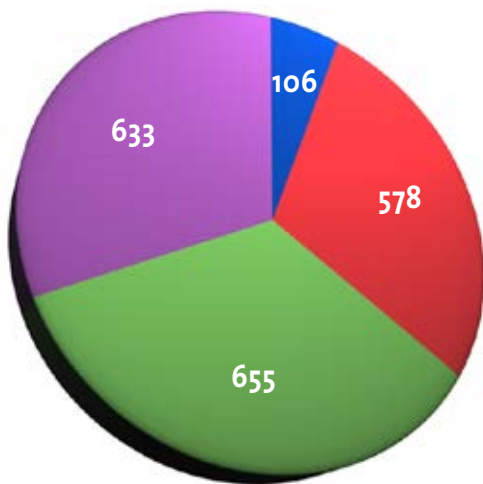
Aantal studenten per verpleegkundige vervolgopleiding 2013
Totaal 376

- Hemato-oncologie verpleegkundige
- Kinderverpleegkundige
- Obstetrie & Gynaecologie verpleegkundige
- Obstetrie verpleegkundige
- Oncologie verpleegkundige
- Verpleegkundig overgangsconsulent
- Pallatieve zorg verpleegkundige
- Geriatric verpleegkundige
- Endoscopie verpleegkundige
- Wondconsulent
- Wondverpleegkundige
- Cardiac Care verpleegkundige
- High Care kinderverpleegkundige
- High Care neonatologie verpleegkundige
- High Care neurologie
- High Care verpleegkundige
- High Care TIV
- Intensive Care Kinderverpleegkundige
- Intensive Care neonatologie verpleegkundige
- Intensive Care verpleegkundige
- Interventie cardiologie verpleegkundige
- Interventie cardiologie laborant
- Recovery / Pacu
- Spoedeisende hulp verpleegkundige
- Gipsverbandmeester
- Pijnconsulent

Generieke scholingen 2013
Totaal 504

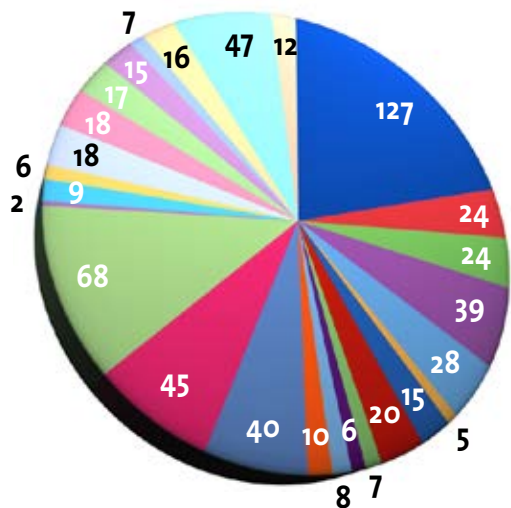
- IT
- Coaching
- Leiderschap
- Communicatie
- Kennis & Wetenschap

Vakinhoudelijke bijscholingen/maatwerk 2013

Totaal 1972

- Abcde
- Reanimatie
- Voorbehouden handelingen
- Overig

Vakinhoudelijke bijscholingen/maatwerk 2013 (overig)

Totaal 633

- Stralingshygiene
- Interventie cardiologie
- BIAZ
- BSIAZ
- EHBO
- Anesthesie
- Vaatchirurgie
- Trauma
- Klinische Elektrofysiologie
- MDL
- ECG
- Isolatie
- Circulatie
- Neurologie
- Respiratie
- Bijscholing NTx LTx
- Cataract
- Casemanagement
- Communicatie rondom donatie
- Contrast
- Didactische vaardigheden
- Oncologie
- PET-CT
- Protonentherapie
- Transitie, zelfmanagement, participatie
- Zorgethiek

Publicaties

Reporter, Thuiszorg Rotterdam

jaargang 20, juli 2013;
'Bekwaam en Bevoegd dankzij scholingstraject'
(interview met Liesbeth van Ewijk)

Nieuwsbrief TCG

september 2013
'Nieuwe e-modules kindergeneeskunde'
(door Mia Cools)

Presentaties

VBG-dag 28 mei 2013

Diverse presentaties en workshops rondom het
thema E-learning

Venticare 6 en 7 juni 2013

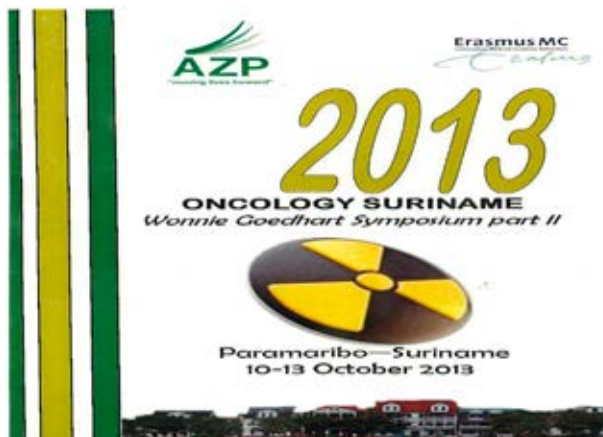
ABCDE e-learning en gaming voor verpleegkundigen
(presentatie door Liesbeth van Ewijk)

Landelijk Congres NVSHV 31-10- 2013

ABCDE game voor de Acute zorg
(presentatie door Liesbeth van Ewijk)

Wonnie Goedhart Symposium (Paramaribo) 10 – 13 oktober 2013

Radiotherapie in Suriname / Afscheid prof.dr. Peter Levendag
(Gast spreker: Erik Jan Verduijn)

Wat kunt u van ons verwachten in 2014 en/of 2015?

Nieuwe of vernieuwde scholingen/trainingen

- Scholing 4a en 4b stralingshygiëne
- Bijscholing Kwaliteit en Veiligheid op de operatiekamer
- Cursus microchirurgie voor operatieassistenten
- Training zelfmanagement
- Blended Arrangement Acut zieke volwassene
- Blended Arrangement brandwonden
- Simulatieonderwijs voor verpleegkundigen op basis van blended learning
- Profchecks als toetsinstrument in het onderwijs en als deskundigheidsbevordering
- ABCDE methodiek voor iedere verpleegkundige
- Vernieuwing Landelijke Opleiding Gipsverbandmeester naar blended arrangementen
- Opleiding tot MDL verpleegkundige
- Verdiepende modules voor de bronchoscopie en de scopieën voor KNO gebied
- Psychiatrische problematiek in de obstetrie- en kinderverpleegkunde

- Pijnmanagement voor verschillende patiëntendoelgroepen voor verpleegkundigen
- Specifieke Gynaecologie (en urologie) voor verpleegkundigen
- Intensieve zorg voor (chronisch) zieke kinderen
- High care neonatologie (level 2)
- Minor Oncologie van de Hogeschool te Rotterdam verzorgd door Erasmus MC Zorgacademie
- Voor de scopie afdelingen: Reinigen scopen
- Klinisch (verpleegkundig) redeneren voor verpleegkundigen

En ook dit nog

- Menukaart Eduplaza
- Publicaties in vakbladen
- Themadagen over de volgende onderwerpen:
 - Kwetsbare ouderen,
 - Neurologie en geriatrie,
 - Ouderenmishandeling,
 - Ouderen in de palliatieve fase
 - Ouderen en kanker

Scholing op locatie is mogelijk

Verder gaan we door met de ontwikkeling van 'Blenden' en 'Flippen', dat wil zeggen het maken en aanbieden van diverse lesvideo's van de hoorcolleges. Studenten kunnen deze op afstand bekijken, op eigen niveau en in eigen tempo. Tijdens de klassikale bijeenkomsten is er dan ruimte beschikbaar om de nieuwe theorieën toe te passen en te verwerken onder begeleiding van de (gast)docent en samen met de andere studenten.

Totaaloverzicht opleidingen Erasmus MC Zorgacademie

Verpleegkundige Vervolgopleidingen

- Cardiac Care Verpleegkundige
- Endoscopie Verpleegkundige
- Geriatrie Verpleegkundige
- Gipsverbandmeester
- Gynaecologie Verpleegkundige
- Hemato-Oncologie Verpleegkundige
- High Care Kinderverpleegkundige
- High Care Neurologie Verpleegkundige
- High Care Verpleegkundige
- Intensive Care Kinderverpleegkundige
- Intensive Care Neonatologie Verpleegkundige
- Intensive Care Verpleegkundige
- Interventie Verpleegkundige Cardiologie
- Kinderverpleegkundige
- Mammacare Verpleegkundige
- Obstetrie Verpleegkundige
- Obstetrie & Gynaecologie Verpleegkundige
- Obstetrie & High Care Neonatologie Verpleegkundige
- Oncologie Verpleegkundige
- Palliatieve Zorg Verpleegkundige
- Pijnconsulent
- Recovery & PACU Verpleegkundige
- Spoedeisende Hulp Verpleegkundige
- Verpleegkundig Overgangsconsulent
- Wondconsulent
- Wondverpleegkundige

Medisch Ondersteunende Opleidingen

- Anesthesie Medewerker
- Interventie Medewerker Cardiologie
- Operatie Assistent
- Operatie Assistent 2e deskundigheid
- Radiodiagnostisch Laborant
- Radiotherapeutisch Laborant
- Sedatie Praktijk Specialist

Het bij-/nascholingsaanbod 2013: Vakinhoudelijk

- Anesthesie
- Basis Intensieve Acute Zorg (BIAZ)
- Basis Scholing Intensieve Acute Zorg (BSIAZ)
- Casemanagement
- Cataract
- Circulatie
- Communicatie rondom donatie
- Contrast
- Didactische vaardigheden
- ECG
- EHBO
- Interventie cardiologie
- Isolatie
- Klinische Elektrofysiologie
- Maag-, Darm- en Leverziekten voor verpleegkundigen
- Neurologie
- NTx LTx
- Oncologie
- PET-CT
- Protonentherapie
- Respiratie
- Stralingsbescherming deskundigheidsniveau 4A/5A/5B/5R
- Transitie, zelfmanagement, participatie
- Trauma
- Vaatchirurgie
- Zorgethiek

Het bij-/nascholingsaanbod 2013: Generiek

- Assertiviteit
- Coachen: Stap naar coachen Basis en Master
- Collegiale Feedback (workshop)
- Conflicthantering
- HR Module Ambtenarenrecht / Financiën / Veranderingsmanagement
- Implementeren in de dagelijkse praktijk
- Jaargesprek/Dialoog (workshop)
- Klantvriendelijkheid & feedback
- Medische Terminologie

- Persoonlijke Effectiviteit (PET)
- Planmatig/Projectmatig werken
- Presentatievaardigheden
- Programma Leiderschap op Koers
- Projectmanagement./Prince2 Foundation
- Seniorverpleegkundige als Spil
- Smart typing
- Starten met leidinggeven in de wetenschap
- Webredactie basistraining
- Werving en Selectie (workshop)

Vaardigheidsonderwijs 2013

- ABCDE Methode, BLS, AED en PBLs
- Specialistische reanimatie, volwassenen en kinderen
- Vaardigheidstraining Thuiszorg & Directzorg
- Vaardigheidstraining doktersassistenten Huisartsenpost
- Tiltraining van de facilitair zorgverlener
- Instructeur BLS + PBLs
- Training Praktijkttoetsing
- Diverse Voorbehouden Handelingen, volwassenen & kinderen

Contactgegevens

Bezoekadres

Wytemaweg 80
3015 CN Rotterdam
(ingang Faculteit - 3e verdieping)

Postadres

Postbus 2040
3000 CA Rotterdam

010-704 3866
zorgacademie@erasmusmc.nl

Unit Intensieve Acute Zorg

010-704 3847
iaz@erasmusmc.nl

Unit Intensieve Zorg

010-704 3400
iz@erasmusmc.nl

Unit Medisch Assisterend

010-704 3851
ma@erasmusmc.nl

Unit Medisch Beeldvormend en Radiotherapie

010-704 3860
rdl@erasmusmc.nl
010-704 1853
rtl@erasmusmc.nl

Unit Eduplaza: Opleiding, Advies & Innovatie

010-704 3848
eduplaza@erasmusmc.nl

Vaardigheidsonderwijs

010-704 3848 (Voorbehouden Handelingen)
010-704 3847 (overig vaardigheidsonderwijs)
vo.zorgacademie@erasmusmc.nl

Verpleegkundige Basisopleidingen

010-704 3861
stagebureau.zorg@erasmusmc.nl

Erasmus MC
Zorgacademie

van inzicht
naar inzet

Colofon

Redactie

Hester van Vugt

Vormgeving

Zita advertising BV, Barendrecht

Interviews

Gerben Stolk

Foto omslag

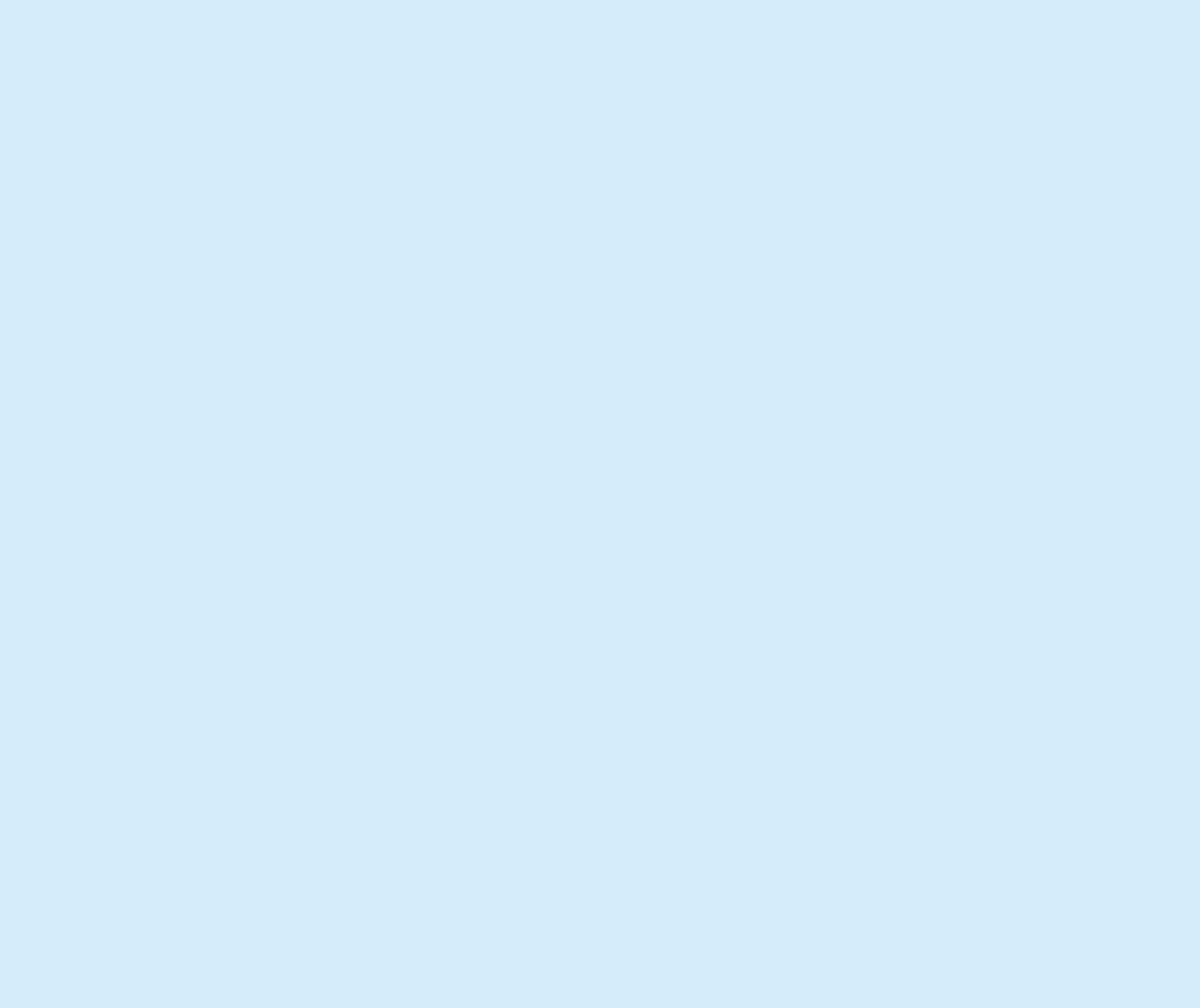
Alain Gil Gonzalez

Adres

Erasmus MC Zorgacademie
Postbus 2040
3000 CA Rotterdam
zorgacademie@erasmusmc.nl
www.erasmusmc.nl/zorgacademie

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

www.erasmusmc.nl/zorgacademie